

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

70. An qui ex privilegio, vel licentia Medici potest in diebus ieiuniorum comdere ova, & lacticinia, possit comedere sanguinem, & quod vulgo dicitur, Sanguinazzi, seu Vitoldo, Hispanè Mondongo? Et an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

pensare etiam valide, non autem licite, quamvis id fiat sine causa? Ex p. 10. tract. 14. & Misc. 4. Ref. 5. alias 3.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Venetus in *Exam. Episcoporum*, lib. 4. cap. 46. n. 53. & Homobonus de bonis in *Consult. select. Casuum Conscientia*, vol. 1. part. 2. Resp. 57. ubi firmat Episcopum cum consilio sui Capituli, & aliquorum Theologorum, Canonistarum, & Medicorum, posse dispensare, ut homines tempore pestis, carnes comedere possint ad praeservationem tanti morbi, quia omnia, quae licita sunt ad sanandam pestem, magis licita sunt ad praeservandum ab ea, maxime quod cibi quadragesimales tunc temporis hominibus noxii esse possint, & de contra carnes magis sunt vitales, ut humores facile ad recipiendum morbum non disponantur. Quod sane fecisse Archiepiscopum Panormitanum, grassante in ea urbe terribissima pestis lue, testantur Acta Panormitana. Ita ille.

2. Sed ego magis adhaereo negatiuae sententiae, quam tuctur Marchinus de *Bello diuino, seu de Pestilentia*, part. 6. cap. 2. n. m. 1. & omnino videndus Magister Ioannes Paulus Nazarius Dominicanus, tom. 8. opusc. 3. cas. 1. fol. 19. qui a fundamentis, & Theologice hanc quaestionem pertractat; & respondet ad argumenta in contrarium adducta ab Episcopo Veneto ubi supra, qui sic argumentabatur. Omnia quae licita sunt ad sanandam pestem, magis licita sunt ad praeparationem, seu praeservationem a peste; ergo. Respondeo antecedens verum esse, quando causa dispensationis est contra, aut casus est repentinus, nec pariter moram, ut non appareat, an si Superior praesens esset, dispensationem concederet toti Ciuitati, ut est in casu nostro, qui etiam pariter moram. Secundo arguit: quia cibi quadragesimales sunt nocui hominibus, & carnes sunt magis vitales, ut humores de facili non disponantur ad recipiendum morbum: Ergo Respondeo, nullam esse consequentiam; quia sola illae causae quae ponuntur in antecedente, non sufficiunt ad iustam, & legitimam dispensationem, sed requiritur etiam conditio, & ex parte. Tertio arguit, quia licite potest Episcopus dispensare in praecipuo audiendi Missam in his quadragesima diebus, in quibus homines in suis domibus sunt reclusi propter suspicionem pestis, ut pestis omnino extingatur: ergo multo magis poterit in carnibus dispensare, cum sit medium necessarium ad conseruandam sanitatem. Respondeo primo, Episcopum non posse licite cum omnibus reclusis dispensare a praecipuo audiendi Missam, sed debet providere, ut in via, seu platea publica, ad quam respiciunt fenestrae, & ostia domorum, erigantur Altaria, in quibus Missae celebrentur, & audiantur a reclusis, ut pie ac sancte factum est in Bononiensi Ciuitate, Florentia, & alibi. Quarto arguit quoniam illustrissimus Archiepiscopus Panormitanus grassante peste in Ciuitate Panormi, per Edictum publicum dispensauit, ut omnes in quadragesima illius anni comederent carnes, & plurimum profuit; & hoc docet Nauarrus in consilio, de obseruatione ieiunij, posse fieri non solum tempore pestis, sed etiam in tempore extremae necessitatis ciborum, & in aliis occurrentiis, & occasionibus, ut sibris curetur, aut impediatur. Respondeo & dico, fortasse id factum fuisse consulto summo Pontifice. Deinde dico Siculos habere privilegium Bullae Cruciatum, & ideo cum minori admiratione, & sine tanto scandalo potuit illis ea dispensatio concedi cum praesertim tribus annis lues in ea Ciuitate durauerit. Postremum dico Nauarrum, nec in finali consilio de obseruatione ieiunij, nec in aliis praecedentibus sub eo titulo dictam opinionem significare. Et haec omnia docet Nazarius loco citato, qui

Sup. hoc melius magis late, & clarè sup. in tr. 2. Ref. 22. §. 1.

alias rationes pro hac firmanda sententia adducit. Nec etiam deseras recognoscere Marchinum loco citato, qui tamen, num. 6. concedit quod in locis ab urbe valde remotis, vel ubi periculum sit in mora, vel ex generali consuetudine, liceret Episcopo vniuersos ciues ab abstinentia quadragesimali ex causa pestis soluere.

3. Nota etiam hic obiter, quod dispensatio in ieiunio facta ab Episcopo sine iusta causa, non solum est illicita, sed inualida: unde si Episcopus, vel alius Praelatus inferior Papa, aliquem à lege ieiunij extimat sine causa, non solum peccet mortaliter, sed etiam ipsa exemptio, aut dispensatio sit irrita, & inualida ex defectu potestatis. Quia ea, quae sunt iuris communis non possunt Episcopi dispensari sine iusta causa; quia excederent facultatem sibi commissam. Non enim data est illis à Papa, nisi sub conditione causae iustae, & sufficientis.

4. Quæro etiam hic obiter primo, an Episcopus possit abrogare legem localem ieiunij, latam à Concilio Provinciali? Respondeo, non posse illam derogare, licet possit in ea dispensare, sicut potest in lege ieiunij lata à iure communi. Ratio est, quia inferior non potest abrogare legem superioris: sed sic est, quod Concilium Provinciale, est supra Episcopum, cum illius iurisdictione extendatur per totam Provinciam, & etiam supra quemlibet eorum, & illius Episcopum: ergo.

5. Quæro secundo, an saltem possit Episcopus abrogare legem ieiunij, latam à Synodo Diocesana? Respondeo posse, quia lex Diocesanae Synodi solum habet vim & vigorem ab Episcopo: ergo ab ipso potest abrogari. Et à fortiori, in ea cum aliquibus dispensare etiam valide (non autem licite) quamvis id fiat sine causa, ut ex supra habitis constat. Ita Doctor, & sequitur Leandrus de Praecipis Ecclesiae, tract. 5. disp. 10. qu. si. 7. 8. & 9.

RESOL. LXX.

An qui cum privilegio, vel licentia Medici potest in diebus ieiuniorum comedere ova, & lacticia, possit comedere sanguinem, & quod vulgo dicitur sanguis nazi; seu Vitoldo, Hispanie mondongo?
Et an qui habet privilegium comedendi ova, & lacticia in Quadragesima, possit comedere sagmen?
Et an qui vult pro qualibet die non comedere carnes, potest ova, toties peccet, quoties comedit?
Et an excusentur à ieiunio retores viciae, & sarves etiam conscienties calceos ex materia molli?
Et an defectus vini nullo modo excuset à ieiunio, seu tribuat causam sufficientem faciendi plures comestiones?
Idem est de cereuisia, aut aliqua alia potione communi loco vini.
Et an quando Regula Religionis praecipit aliquod ieiunium, iuvenes Religiosi ante aetatem 21. anni completam sint adstricti, & obligati ieiunare?
Et tandem docetur Pontificem dispensando cum aliquo in ieiunio absque causa non peccare, neque venialiter. Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 77.

§. 1. **E**X Doctoribus neotericis inuenio affirmatiuam sententiam docere ex Religione S. Francisci de Paula Stephanum Inardum Gallum in consilio impresso post suum Codicem Minimum, cons. 10. fol. 77. ubi sic ait: Tertio dico, illum qui potest de consilio Medici ova manducare, vel si posse caseo, lacte, butyro, & sanguine, non autem carne. Ita ille. Et hanc sententiam ex veteribus clarè tenet Hostiensis in sum. de Obseruat. ieiuniorum, §. quando, num. 8. per haec verba: Hoc etiam scias, quod cuiquam conceditur vltis quorum,

quorum, & caeteri intelligitur concessus, quod etiam sanguine non sagimine, vt male transcripsit Azorius...

1. Verum, his non obstantibus, puto in tali casu, nullo pacto sanguinem posse comedi, & ita firmiter probat doctissimus & amicissimus P. Bardi in Bull. Cruci...

sunt comedere sagimen, tamen, re melius confiderata, existimo, hanc sententiam non esse in praxi re-

3. Obseruandum est hic obiter primo, quod qui uouit pro qualibet die non comedere carnes, aut oua, toties peccat, quoties comedit. Ita, vt alibi adnotauimus, tenendum est, contra amicissimum & doctum Pasqualigum...

4. Nota etiam, me alibi docuisse contra Pasqualigum decis. 299. & decis. 276. excusari a ieiunio textores vitæ sericæ, & factores, etiam conficientes calceos ex materia molli; & in nostram sententiam nominatim contra Pasqualigum tenet etiam nouissimè P. Bossius...

5. Item ego alibi docui contra Pasqualigum, decis. 275. quod defectus vini nulli modo uideatur excusare à ieiunio, seu tribuere causam sufficientem faciendi plures comestiones; quia licet deficiat uinum, aut ceruuisa, aliæ uero potio, quæ loco uini adhibetur, possunt esse cibi, & tales, qui abundè sufficiant ad uincam sufficientem comestionem, seu refectonem. Et ita nominatim contra Pasqualigum docet etiam Bossius...

6. Et tandem nota, dictum Patrem Pasqualigum decis. 382. nominatim contra me docere, Pontificem dispensando cum aliquo in ieiunio absque causa non peccare neque uenialiter. Sed nostram sententiam nominatim contra ipsum tenet, me citato Angelus Bossius...

est sup. in 1. Rel. 106. & vlt. & in 2. cr. 3. Ref. 5. recitatus in 5. vlt. Et pro contento in hoc 5. Osereant dum est. in tom. 8. tr. 4. Ref. 72. & hic sup. leges doct. Ref. 65. signatæ à lin. 3. & uer. Acta. men.

Alibi supra Ref. 33. & in Ref. 34. 8. pen. & vlt. & in Ref. 35. 5. vlt.

Alibi inf. in Ref. 86. à med. 8. 1. uer. Similiter.

Sup. hoc sup. in Ref. 63. 6. Nota etiam & in Ref. 64. 5. Vnde, in fine.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 2. leg. doct. Ref. 9. & signanter ibi in tr. 1. Ref. 27. à lin. 2. & hic inf. in tr. 7. Ref. 27. 6. 2. à lin. 8. & uer. Imo.

RESOL. LXXI.

An qui ex licentia comedit carnes in die ieiunij possit comedere lardum, aut alias carnes nocuas? Et quid si tota refectio ex illo carnis genere fiat? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 47.

§. 1. Ioan. de la Cruz Vir doctissimus ex Dominica Inorum Familia; in suo director. conse. part. 1. præcept. 4. art. 8. lib. 8. concl. 3. negatiuam sententiam docet, ubi sic asserit: [Nota, non licere dispensato ob infirmitatem]

N. A. n. i. a. L. IV. V. III.